

# GEMEENTE SCHERPENZEEL

## Raadsvoorstel

---

|                   |                   |                |                              |
|-------------------|-------------------|----------------|------------------------------|
| Datum B&W-besluit | : 20 april 2021   | Portefeuille   | : H.E. van Dijk-van Ommering |
| Raadsvergadering  | : 10-06-2021      | Behandeld door | : C.A.M. Goos                |
| Agendapunt        | : Vult Griffie in | Zaaknummer     | : 17661 / 17663              |
| Bijlage(n)        | : 9               |                |                              |

### Onderwerp:

Regionale Energie Strategie (RES) Foodvalley 1.0

---

### Beslispunten

1. de Regionale Energie Strategie (RES) Foodvalley 1.0 vast te stellen;
2. in te stemmen met het gezamenlijk voornemen in Regio Foodvalley om 0,75 TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken in 2030 als onderdeel van de landelijke opgave van 35 TWh duurzame opwek op land;
3. de samenwerking met de stakeholders te continueren en uit te werken in concrete afspraken.

### Inleiding

Op basis van afspraken in het Klimaatakkoord brengen 30 regio's, waaronder Regio Foodvalley, in beeld hoeveel duurzame energie zij denken op te kunnen wekken in 2030 en welke (potentiële) regionale warmtebronnen er zijn: de Regionale Energie Strategie (RES). Aan de RES 1.0 is een landelijke opgave verbonden, waaronder de ruimtelijke inpassing van 35 TWh duurzame energieopwek op land in 2030.

De RES Foodvalley 1.0 is een strategische verkenning en heeft de status van een beleidsplan. Hierin staat hoe invulling gegeven kan worden aan de opgave uit het Klimaatakkoord voor duurzame elektriciteitsopwek op land en de RES 1.0 geeft inzicht in het regionale aanbod van warmte in relatie tot de vraag naar warmte. De RES is geen juridisch ruimtelijk instrument. Borging van de RES vindt lokaal plaats in de instrumenten van de Omgevingswet (Omgevingsvisie en Omgevingsplan).

De RES Foodvalley 1.0 is opgesteld in samenwerking met energiebedrijven, energiecoöperaties, gemeenten, Burgerforum, Jong RES, LTO, natuur- en milieufederaties, netbeheerders, ondernemers, provincies, recreatiesector, waterschappen en woningcorporaties. 1 oktober 2020 is na besluitvorming in alle gemeenteraden de concept-RES Foodvalley aangeboden aan het Nationaal Programma RES (NP RES). Uiterlijk 1 juli 2021, zal na besluitvorming in gemeenten, provincies en waterschappen RES Foodvalley 1.0 worden aangeboden aan NP RES.

### Beoogd resultaat

Regio Foodvalley heeft uiterlijk 1 juli 2021 een vastgesteld gezamenlijk voornemen voor 0,75 TWh duurzame elektriciteitsopwek en alle partijen willen de samenwerking continueren richting RES 2.0.

Hiermee is er een strategie om met stakeholders uit de regio in een iteratief tweejaarlijks proces:

- keuzes te maken voor de opwekking van duurzame elektriciteit en voor de warmtetransitie in de gebouwde omgeving;
- de voorwaarden te realiseren voor publieke partijen om dit mogelijk te maken;
- de daarvoor benodigde uitbreidingen aan de netinfrastructuur aan de hand van een eindbeeld in 2030 met een doorkijk naar 2050 door netbeheerders te realiseren en
- de projecten rendabel te laten bouwen en exploiteren door energiecoöperaties en andere ondernemers.

## **Argumenten**

### *1.1 De gezamenlijke uitgangspunten van RES Foodvalley 1.0 zijn in lijn met ons lokale energiebeleid*

Gemeente Scherpenzeel heeft in de Energievisie en de Nota van Uitgangspunten voor de Omgevingsvisie uitgangspunten vastgelegd voor duurzame energieopwek die overeenkomen met de uitgangspunten en afspraken in de RES 1.0.

Alle stakeholders in regio Foodvalley verbinden zich aan de volgende uitgangspunten uit de RES 1.0:

- a. we hebben het voornemen om 0,75 TWh duurzame elektriciteit op te wekken door middel van zonne- en windenergie in 2030 in het Regio Foodvalley gebied;
- b. we streven naar een bijdrage van 1 TWh door te blijven zoeken naar aanvullende mogelijkheden, te werken aan het oplossen van belemmeringen en het stimuleren van innovaties;
- c. we zetten fors in op isolatie en energiebesparing: we maken ons hard voor 1,5% energiebesparing per jaar. We ontwikkelen daar een gezamenlijk versnellingsprogramma voor;
- d. we houden vast aan de plannen die we al in lokaal en provinciaal beleid hebben vastgelegd. We zorgen ervoor dat een zo groot mogelijk deel daarvan voor 2030 wordt gerealiseerd. Voor grootschalige (wind)projecten vereist dit vergunningen vóór 2025;
- e. we gaan zorgvuldig om met de schaarse ruimte in de regio. We zetten alles op alles om geschikte daken en 'restgronden' voor zonnepanelen te gebruiken. In 2050 liggen zonnepanelen op bijna alle daarvoor geschikte daken. Voor zonne-energie worden de uitgangspunten van lokale zonneladders, of andere beleidskaders, gebruikt. We begrenzen zon op land voor agrarisch gebied tot 2030 conform het huidige beleid van gemeenten.
- f. we voorkomen versnippering van een groot aantal losse windlocaties en kiezen voor ontwikkeling van energieclusters, zoveel mogelijk op locaties nabij de snelwegen en grote bedrijventerreinen. We ontwikkelen de zon- en windprojecten in onze regio in principe met minimaal 50% lokaal eigenaarschap.
- g. we verkennen in enkele onderzoeksgebieden welke aanvullende locaties verantwoord ontwikkeld kunnen worden. We doen dat in gesprek met inwoners en met respect voor natuur, water landschap en agrarische waarde;
- h. we versterken onze samenwerking binnen (en buiten) de regio op warmtegebied. Zeker als het gaat over (toekomstige) bovenlokale warmtebronnen als aquathermie en (ultra)diepe geothermie;
- i. we verwerken de consequenties van de lokale Transitievisies Warmte in de RES 2.0 en vinden daarbij de volgende uitgangspunten belangrijk:

- we vinden het belangrijk dat gemeenten, woningcorporaties, vastgoed- en huiseigenaren en netbeheerders logische momenten en fasering met elkaar afstemmen. We zoeken aansluiting bij natuurlijke investeringsmomenten. Daarnaast blijft maatwerk mogelijk, bijvoorbeeld bij wijkinitiatieven;
- we willen lokaal zeggenschap versterken bij collectieve warmteoplossingen;
- we vinden een sterke regierol van gemeenten op de ondergrond nodig om mogelijke (grond)waterproblemen bij geothermie en warmtekoude-opslag te voorkomen;
- we passen houtige biomassa toe in de vorm van regionaal verkregen resthout (bijvoorbeeld snoeihout). Biomassa draagt voor een beperkt deel bij aan een oplossing voor de energietransitie. We werken in de RES 2.0 de rol van biomassa in onze regio uit;
- we ondersteunen en faciliteren experimenten in de regio met onder andere groen gas en waterstof.

### *1.2 De RES Foodvalley 1.0 bevat de best mogelijke oplossingen in onze regio voor 2030 waarover nu consensus bestaat*

De RES 1.0 is een integraal opgesteld en afgewogen plan, tot stand gekomen door een brede groep van publieke en maatschappelijke stakeholders. Naast gemeenten, provincies en waterschappen waren dat netbeheerders, woningcorporaties, energiecoöperaties, LTO, ondernemers, recreatiesector, jong RES, Burgerforum en de natuur- en milieufederaties. Tijdens de stakeholderoverleggen zochten vertegenwoordigers van alle partijen naar oplossingen die recht doen aan alle belangen. Er is gewerkt volgens de Mutual Gains Approach (win/win onderhandelen).

### *1.3 De uitgangspunten van de RES Foodvalley 1.0 zijn in lijn met de uitkomsten van het Burgerforum RES Foodvalley*

Regio Foodvalley heeft in een online raadpleging in december 2020 en januari 2021 aan inwoners en ondernemers gevraagd wat zij belangrijk vinden bij het duurzaam opwekken van energie in de regio. Het leverde meer dan 5000 motivaties, ideeën en argumenten op. Op basis van deze raadpleging heeft het burgerforum een advies gemaakt en gaf een vertegenwoordiging input in de stakeholderoverleggen.

De volgende zeven aanbevelingen vormen de basis van het advies:

1. Geef gelegenheid aan burgers voor lokaal eigenaarschap. Financiële participatie draagt positief bij aan het creëren van draagvlak. Zorg dat de baten van de investeringen binnen de regio blijven.
2. Richt een burgerpanel op om bewoners blijvend te betrekken en gelijkwaardig te behandelen.
3. Respecteer landschap en natuur, ook voor toekomstige generaties.
4. De overheid moet de energietransitie regisseren, regionaal en lokaal.
5. Organiseer regionale planning en communicatie.
6. Onderzoek alternatieve bronnen voor wind en zon.
7. Gedrag: stimuleer isolatie en consuminderen.

### *2.1 De voorgenomen bijdrage van Regio Foodvalley aan de landelijke opgave van 35 TWh is concreet onderbouwd en realistisch*

We verwachten op basis van de kwaliteit van het proces met de stakeholders en de inhoudelijke onderbouwing dat ons gezamenlijke voornemen om 0,75 TWh op te wekken wordt gezien als een realistisch bod. Daarbij is de ambitie uitgesproken dat we ons in willen zetten voor 1 TWh. Het huidige beleid voor duurzame energieopwek van alle gemeenten in regio Foodvalley telt op tot bijna 1 TWh.

### *2.2 Scherpenzeel draagt naar vermogen bij*

Gemeente Scherpenzeel heeft recent de Energievisie vastgesteld. Ook werken we momenteel aan de Omgevingsvisie. In het RES proces heeft gemeente Scherpenzeel haar bestaande lokale beleid als uitgangspunt ingebracht en het belang van dialoog en participatie met inwoners benadrukt. Het beleid van Scherpenzeel, zoals vastgelegd in de Energievisie, is opgenomen in de RES Foodvalley 1.0. We verkennen in een onderzoek en in samenspraak met in- en omwonenden hoe we invulling kunnen geven aan maximaal 20 ha zonneveld-projecten en 2 windturbines.

### *2.3 Tijdens het proces wordt door stakeholders, raadsvertegenwoordigers en inwoners vaak aandacht gevraagd voor alternatieve energiebronnen en energiedragers*

Voor de RES 1.0 is afgesproken dat alle regio's in kaart brengen wat zij mogelijk in 2030 aan duurzame elektriciteitsopwekking door zonne- en windenergie kunnen realiseren. Tijdens het proces bleek dat er bij veel partijen de behoefte leeft om deze elektriciteitsopwekking in samenhang te zien met andere duurzame bronnen en energiedragers dan zon en wind. Daarbij zijn o.a. aquathermie, geothermie, kernenergie en waterstof genoemd. Voor de korte en middellange termijn (2030) zetten we in op bewezen technieken voor grootschalige opwek: windenergie en energie uit zonnepanelen. Voor 2050 zien we potentie voor een breder scala aan duurzame bronnen en energiedragers.

### *3.1. De samenwerking met verschillende stakeholders en het burgerforum heeft een duidelijke meerwaarde*

De samenwerking met stakeholders en het burgerforum binnen de RES Foodvalley heeft door de afweging van verschillende maatschappelijke belangen en een diversiteit aan inzichten tot een breed gedragen RES 1.0 geleid. Partijen zijn nader tot elkaar gekomen en hebben zich ingezet om hun bijdrage te kunnen leveren.

## **Kanttelingen**

### *1.1 Er zijn ook andere opgaves in de regio die ruimte vragen*

Naast de energietransitie, zoeken we in de regio ook oplossingen voor de woonopgave, de landbouwtransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie en de stikstofproblematiek. Al deze ontwikkelingen hebben gevolgen voor ons ruimtegebruik. Zo zijn in Regio Foodvalley tot 2040 zo'n 40.000 extra woningen nodig, een stijging met 25%. Om een aantrekkelijke leefomgeving te kunnen blijven bieden, is versterking van de natuur en van landschappelijke kwaliteiten belangrijk. Ook bedrijvigheid, mobiliteit, recreatie en het verduurzamen van de landbouw vragen ruimte. Een vitaal platteland en gezonde toekomst voor boeren is cruciaal voor onze positie als AgriFood regio. Het goed afwegen van deze soms tegenstrijdige belangen en het zoeken naar synergie en win-win situaties is een belangrijke opgave. De RES Foodvalley 1.0 heeft met veel opgaven rekening kunnen houden en bekeken waar er belemmeringen zijn en koppelkansen.

### *2.1 Het totaal aan geboden duurzame energie opwekking kan te weinig zijn*

Het Planbureau voor de leefomgeving (PBL) rekent alle ingediende RESsen door. Regio's krijgen terugkoppeling vanuit het rijk of alle RESsen tezamen voldoende zijn om de landelijke opgave van 35 TWh te halen. Indien dit te weinig is, zal het rijk de opgave mogelijk herverdelen. Deze systematiek wordt ontwikkeld door de koepels van gemeenten, provincies en waterschappen zelf, en wordt alleen toegepast als het nationale doel onverhoopt niet gehaald wordt. Gezien de analyse van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) van februari 2021, lijkt het doel van 35 TWh binnen bereik.

## *2.2 Om 55% CO<sub>2</sub>-reductie te bereiken in 2030 en een energieneutrale regio in 2050, is meer nodig dan de huidige afspraken in de concept-RES*

Vanwege de afspraken in het Gelders Energie Akkoord streven we in Regio Foodvalley en gemeente Scherpenzeel naar 55% CO<sub>2</sub>-reductie in 2030. Dat kan niet alleen ingevuld worden met duurzame opwekking van elektriciteit. De ingezette acties in de regio met betrekking tot circulaire economie, de landbouwtransitie, duurzame mobiliteit en voedsel leveren allemaal een bijdrage aan deze doelstelling. Daarnaast blijven wij ons inzetten voor energiebesparing in de gebouwde omgeving en het vinden van aanvullende mogelijkheden voor duurzame opwekking en opslag van elektriciteit om te kunnen voldoen aan de ambities van een energieneutrale regio in 2050.

## *2.3 Plannen kunnen belemmerd worden in de uitvoering*

Het is heel goed mogelijk dat een deel van de voorgenomen duurzame opwek niet voor 2030 gerealiseerd kan worden. Diverse knelpunten en risico's (lokale processen, ecologische beperkingen, netinfrastructuur, financiering) kunnen voor uitval of vertraging zorgen. Het meest prominente knelpunt is de haalbaarheid van de grote ambities voor zon op dak. De RES Foodvalley 1.0 besteedt aandacht aan die knelpunten. Zo wordt landelijk aandacht gevraagd voor knelpunten in de regelgeving voor zon op dak, vraagstukken rond verzekering van panden met zonnepanelen en financiering van duurzame bronnen. Regionaal is aandacht voor het zo efficiënt mogelijk benutten van het elektriciteitsnetwerk.

### **Proces**

Na besluitvorming in alle raden, staten en besturen van de waterschappen wordt de RES Foodvalley 1.0 aangeboden aan het Nationaal Programma RES. De planning is dat alle 30 regio's dit uiterlijk 1 juli 2021 doen. Daarna start PBL de RES-analyse (kwantitatief én kwalitatief).

Na besluitvorming willen we de afspraken uit de RES 1.0 borgen in een convenant of een samenwerkingsovereenkomst met alle stakeholders. Zie ook hoofdstuk 5 van de RES Foodvalley 1.0.

Verder worden er afspraken gemaakt over de wijze waarop we de interbestuurlijke samenwerking willen voortzetten (proces en organisatie) en welke zaken er regionaal worden georganiseerd en welke lokaal (uitvoeringsprojecten).

Uiteindelijk moet de RES 1.0 een vertaling krijgen in de instrumenten van de Omgevingswet (Omgevingsvisie en Omgevingsplan).

### **Duurzaamheidsaspecten**

De Regionale Energie Strategie (RES) Foodvalley 1.0 beschrijft de inzet van de regio voor het opwekken van duurzame elektriciteit en draagt daarmee bij aan het verminderen van de CO<sub>2</sub>-uitstoot.

### **Communicatie**

Het stakeholderoverleg wordt op de hoogte gesteld van uw besluit en gevraagd dit te verspreiden bij hun achterban. Na besluitvorming in alle bestuursorganen vindt gezamenlijk met de andere stakeholders communicatie plaats over de RES Foodvalley 1.0.

### **Financiële aspecten**

Aan dit besluit zitten geen financiële consequenties.

Gemeente Scherpenzeel heeft structureel een bedrag van € 5.000 voor het werkprogramma energie van Regio Foodvalley begroot.

De rijksoverheid laat besluitvorming over financiële ondersteuning voor samenwerking in de RESregio's aan het nieuwe kabinet. Provincie Gelderland die in de fase na de RES 1.0 vooral ondersteuning wil bieden aan concrete projecten, overweegt daarom om toch middelen beschikbaar te stellen voor de processen in de Gelderse regio's.

Voor 2022 heeft provincie Utrecht reeds een bedrag van €60.000 beschikbaar gesteld voor de voorzetting van de samenwerking in Regio Foodvalley voor de uitwerking van de RES 1.0. Naar aanleiding van de concretisering van de afspraken en een bijbehorend uitvoeringsprogramma zal er door de private en publieke stakeholders naar middelen worden gezocht.

Er worden diverse oproepen gedaan aan de rijksoverheid om toch snel duidelijkheid te geven over de beschikbare middelen voor de RES na 2021. De beschikbare middelen zullen bepalend zijn voor proces en uitvoering van de RES.

Begrotingswijziging: nee

### **Juridische aspecten / grondslag**

Op basis van afspraken in het Klimaatakkoord hebben alle 30 RESregio's de opgave in beeld te brengen hoeveel duurzame energie zij denken op te kunnen wekken in 2030 en welke (potentiële) regionale warmtebronnen er zijn. De RES is een strategische verkenning en heeft de status van een beleidsplan. Hiervoor heeft u in oktober 2019 het Startdocument RES Foodvalley vastgesteld en in september 2020 ingestemd met het vervolgen van het proces naar RES 1.0.

#### **Evaluatie**

We zullen u op regelmatige basis actief informeren over en betrekken bij de voortgang van de uitwerking van de afspraken van de RES Foodvalley 1.0. Daarnaast komt er een voorstel met de kaders voor het proces om tot een RES 2.0 te komen. RES 2.0 moet over twee jaar, in juli 2023, gereed zijn.

Burgemeester en wethouders van Scherpenzeel,

W.M. van de Werken  
secretaris

E. Klein  
burgemeester

# GEMEENTE SCHERPENZEEL

## Raadsbesluit

---

Agendapunt : Vult Griffie in

**Onderwerp** : Regionale Energie Strategie (RES) Foodvalley 1.0

De raad van de gemeente Scherpenzeel,  
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 20 april 2021;

---

## besluit

1. de Regionale Energie Strategie (RES) Foodvalley 1.0 vast te stellen;
2. in te stemmen met het gezamenlijk voornemen in Regio Foodvalley om 0,75 TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken in 2030 als onderdeel van de landelijke opgave van 35 TWh duurzame opwek op land;
3. de samenwerking met de stakeholders te continueren en uit te werken in concrete afspraken.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 10 juni 2021.

B.S. van Ginkel-Schuur  
griffier

E. Klein  
voorzitter